

ZIEMIA

Termin funkcjonujący w wielu kontekstach i mający różne sensy: astronomiczny (planeta Ziemia), geologiczny (budowa Ziemi), geograficzny (obszar lądu), gleboznawczy (ziemia uprawna), fizycznym i chemicznym (prawa, którym podlega, np. grawitacja, skład chemiczny), a także prawny (prawo do dziedziczenia ziemi), kulturowy (ziemia a płeć, ziemia a stosunki etniczne), mitologiczny i teologiczny (Ziemia Obiecana, powstanie Ziemi).

Ziemia może oznaczać:

1. zamieszkiwane miejsce (okolicę, region, kraj itp.), o określonych cechach geograficznych i dziedzictwie kulturowym. Nacechowane emocjonalnie, pojęcie to może być równoznaczne z pojęciem „ojczyzna” (czy to w sensie kraju ojczystego, czy w sensie ojcowizny);
2. ziemię uprawną rozumianą jako rola i mającą określoną wartość użytkową;
3. w kontekście ekologicznym lub prawnym – obszar i jego środowisko podlegające ochronie.

W kontekście krajobrazowym ziemia może mieć postać krajobrazu naturalnego (np. dzikość, *wilderness*), rolniczego lub miejskiego, być elementem dziedzictwa naturalnego lub kulturowego, przybierać postać palimpsestu, w którym zapisane są ślady przeszłego życia, tworzyć krajobraz pamięci. Ingold, różnicując krajobraz estetyczny (widok) i użytkowy (związany z ziemią), zauważa, że krajobraz jest antytezą ziemi. Ziemia poddana spojrzeniu estetyzującemu może być postrzegana jako krajobraz możliwy do przedstawienia w formie pejzażu (malarstwa krajobrazowego, fotografii pejzażowej).

Przeskalowanym, graficznym (kartograficznym, fotograficznym) odwzorowaniem ziemi jest mapa.

[M.G., B.F.]

Literatura:

Ossowski, Stanisław. *O ojczyźnie i narodzie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1984.

Ingold, Tim. *The Perception of Environment: Essays on Livelihood, Dwelling and Skill*. London: Routledge, 2000.